

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΤΑΘΗ-ΛΕΦΑ

Η ζωή
με άγριο βλέμμα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Όταν η Μαριάννα ξεκίνησε να γράφει για τη ζωή της δεν διεκδικούσε τον τίτλο της συγγραφέως. Ένας τόσο βαρύγδουπος τίτλος δεν είχε περάσει ούτε σαν αστεία ιδέα από το μυαλό της. Απλά, τότε που περπατούσε στους πολυδαίδαλους διαδρόμους της ψυχής της, κατά τη διάρκεια της ψυχανάλυσης, η γραφή είχε γίνει για εκείνην το νήμα που θα τη βοηθούσε να βγει από το αδιέξοδο. Ένιωθε ότι θα χανόταν αν δεν έγραφε όσα διαδραματίζονταν κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας. Ψηλαφώντας και εξερευνώντας τα ενοχλητικά μπλοκαρίσματα μέσα στην αχλή της ψυχής της, είχε βρει τον πιο εύθετο τρόπο για να βγαίνει στα ξέφωτα. Σ' αυτό το ατέρμονο ταξίδι της εσωτερικής

αναζήτησης, μέσα από μια οδυνηρή αλλά και μαγευτική διαδικασία, έβρισκε έναν τόπο να ξεποστάνει προσωρινά και να ανακουφίζεται.

Καθώς η συγκεκριμένη τεχνική βασίζεται στον ελεύθερο συνειρμό, είχε κάνει ατέλειωτες διαδρομές στο παρελθόν και είχε σταθεί ιδιαίτερα στα πρώτα παιδικά της χρόνια.

Η πρώτη της οικογένεια άρχισε να σχηματίζεται από την ημέρα που ο πατέρας της ο Νικήτας Παύλου νυμφεύθηκε τη μητέρα της Αγλαΐα Χ.

Όταν έβαλε τον άγνωστο Χ η Μαριάννα δεν είχε την παραμικρή πρόθεση να αποκρύψει το επώνυμο της μητέρας της. Απλά ήθελε να υποδηλώσει με έμμεσο αλλά σαφή τρόπο ότι για να σχηματισθεί το κοινωνικό κύτταρο της οικογένειάς της έπρεπε η μητέρα της απαραίτητα να ξεχάσει το επώνυμό της. Στο συγκεκριμένο επαρχιακό περιβάλλον μάλιστα όπου ζούσε, βαθιές και ριζωμένες συνήθειες την έκαναν να ξεχάσει και το μικρό της όνομα σιγά-σιγά. Έτσι έγινε η «Νικήταινα», η γυναίκα του Νικήτα οριστικά, και το όνομά της το θυμόταν φευγαλέα και περιστασιακά μόνο τότε που γεννούσε τα παιδιά της, για να το ρίξει και πάλι στο πηγάδι της λήθης μετά από κάθε γέννα που της λάχαινε. Το πρώτο παροδικό ξύπνημα της Αγλαΐας, η θύμηση ότι είχε δική της ταυτότητα δηλαδή, συνέβη τότε που γέννησε τη Φιλίτσα, τη μεγαλύτερη αδερφή της Μαριάννας.

Η υποδοχή του νιόφερτου μέλους, κατά τον ερχομό του στη ζωή, ήταν πιο ενθουσιώδης κι από την αναμενόμενη. Η χαρά και η ευτυχία πλημμύρισε τις καρδιές των δυο γονιών, καθώς και της θείας του, της Άννας-Μαρίας, που αποτελούσε παράπλευρο μέλος της οικογένειας. Ο ευτυχής πατέρας μάλιστα, κάτω από την προδιάθεση μιας νευρωτικής ευσυγκινησίας, άφησε τα δάκρυα της χαράς να κυλήσουν ανεξέλεγκτα.

Ένα ροζ παιδικό δωμάτιο κι όλα τα συναφή με τον ερχομό ενός κοριτσιού στο σπιτικό τους δεν ήταν δυνατόν να χωρέσουν ούτε στα πιο τολμηρά όνειρα της Αγγλαΐας. Αφού το υπνοδωμάτιο του ζευγαριού και μια ευρύχωρη σάλα ήταν όλοι κι όλοι οι κύριοι χώροι του σπιτιού, η Φιλίτσα θα μοιραζόταν το ίδιο δωμάτιο με τους γονείς της.

Έτσι προστατευμένη πάντα, κάτω από τη σιά των γονιών της, μεγάλωνε η Φιλίτσα, χωρίς κανένα δυσάρεστο ή απρόοπτο μέχρι να κλείσει τα τρία της. «Φιλία» έλεγαν τη γιαγιά της, τη μητέρα του πατέρα της δηλαδή, κι ότι θα έπαιρνε το όνομά της ήταν μια απόφαση δεδομένη και αδιαπραγμάτευτη.

Ένα πολύ γλυκό κορίτσι και χαριτωμένο ήταν η Φιλίτσα στα τρία της. Ο πατέρας της αδημονούσε να τη δει να αναπτύσσεται και να ξεπεράσει όλα τα άλλα παιδιά της ηλικίας της, αλλά αυτή δεν έλεγε να πάρει απάνω της. Είχε κληρονομήσει τα δικά του δειλά γονίδια στην ανάπτυξη.

Ευτυχώς όμως που ήρθε σύντομα η Κυριακή, η μετέπειτα Κορίνα δηλαδή, και ανταποκρίθηκε πλήρως στις προσδοκίες του. Αυτό το ευτυχές γεγονός συνέβη όταν η Φιλίτσα είχε κλείσει τα δύο.

Ο πατέρας της άφησε και πάλι τη συγκίνηση να τον συνεπάρει και να τον σηκώσει στα σύννεφα των τρελών ονείρων του, κι έκλαψε και τότε από χαρά κι από ανέλπιστα ευτυχία. Αν και επιθυμούσε αγόρι αυτή τη δεύτερη φορά, κάποια κρυμμένη διαισθητική φωνή του ψιθύρισε υποσχέσεις μελλοντικής επιτυχίας.

Το ότι και η δεύτερη κόρη του ήταν για εκείνον το ίδιο καλοδεχούμενη το απέδειξε περίτρανα, όταν η Κωνστάντα, η γυναίκα του πρώτου εξαδέρφου του, πήγε να τους επισκεφθεί και να τους ευχηθεί για το μωρό τους. Εκείνη την εποχή ένα δεύτερο κορίτσι ήταν κατάρα του Θεού για τον στενόμυαλο κόσμο της επαρχίας και η Κωνστάντα, που είχε τρία παλληκάρια στη σειρά, το εξέφρασε με υποτιμητικό τρόπο.

«Αχ, κακόμοιροι, τί πάθατε! Πάλι θηλυκό σας έλαχε!» τους είπε πριν μπει καλά-καλά στο σπιτικό τους. «Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί ο Θεός διάλεξε να στείλει αυτό το βάσανο σ' εσάς τους δύστυχους φτωχούς ανθρώπους!», συμπλήρωσε, κι έκανε την οργή του Νικήτα να πέσει σαν κεραυνός πάνω στο κεφάλι της. Και επειδή εκείνος φοβήθηκε μήπως ενεργοποιηθεί μια ανεξέλεγκτη τάση του και τη χαστουκίσει ανελήτα, την πρόσταξε έξαλλος να τους αδειάσει αμέσως τη γωνιά κι εκείνη έφυγε δίχως να δικαιολογηθεί, παίρνοντας μαζί της και την τσάντα με το δώρο.

«Κυριάκο» έλεγαν τον πατέρα του Νικήτα. Κι αν η Κορίνα δεν είχε γεννηθεί ημέρα Κυριακή, το όνομα αυτό και πάλι θα ήταν επικρατέστερο.

Άλλωστε από μια άποψη, θα έλεγε κανείς, ότι ήταν μεταφυσικά δικαιολογημένο, αφού η Κορίνα εξελίχθηκε μεγαλώνοντας σ' έναν θηλυκό Κυριακό. Τόσο του έμοιαζε, κατά γενική ομολογία. Τα γονίδια του παππού είχαν αποκοιμηθεί ή κρυφτεί ολοσχερώς μέσα στο κύτταρο του πατέρα της και περίμεναν υπομονετικά την ενσάρκωση της Κορίνας για να εκδηλωθούν. Μόνο η δική της η ψυχή τα είχε ξυπνήσει και τα είχε ελκύσει, ώστε να συμφωνήσουν να φανερωθούν και να γίνουν ενεργά στη ζωή της.

Έτσι η Κορίνα, που τη φώναζαν «Κυριακή» στα πρώτα χρόνια της ζωής της, έγινε ένα πανέμορφο και υπεραναπτυγμένο κοριτσάκι. Στα τέσσερα λίγο ήθελε και θα έφθανε στο μπόι τη Φιλίτσα που μόλις είχε κλείσει τα έξι. Τα υπέροχα χαρακτηριστικά της ήταν τόσο έξοχα συνδυασμένα που άγγιζαν το όριο του ιδανικού.

«Το μαλλί της σωστό μετάξι! Από τότε που ήταν μικρή!» σχολίαζε η θεία τους η Άννα-Μαρία. «Και μαύρο κατάμαυρο! Κι αυτά τα μάτια της! Πώς να τα περιγράψει κανείς; Εκεί μέσα συναντιούνται ο καταπράσινος κάμπος με τη θάλασσα. Τόσο έξυπνα και λαμπερά που σε θάμπωναν κι από την κούνια της ακόμη. Αμ, τα φρύδια της τα τοξωτά! Όμοια με ουράνιο τόξο ανηφορίζουν στο υπερήφανο μέτωπό της. Και τα σαρκώδη χείλη; Σαν το μπουμπουκι του ρόδου που χαμογελά στο λαμπρό φως του ήλιου!» έλεγε με καμάρι όταν μιλούσε για τα παιδικά τους χρόνια κι ένιωθε λες κι ήταν δικό της κατόρθωμα.

Ο πατέρας της, που τη θεωρούσε αδιάσειστο τεκμήριο της προσωπικής του αξίας, την έπαιρνε και

τη σεργιανούσε σ' όλο το χωριό. Η Κορίνα ήταν η ενσάρκωση όλων των ιδανικών του. Ή πιο εύστοχα, ήταν η προσωποποίηση της κενοδοξίας του σ' όλο το μεγαλείο της.

«Όταν η Κορίνα κόντευε να κλείσει τα τρία, γύρισε η μάνα σου από την Αθήνα κρατώντας εσένα στην αγκαλιά της», είχε πει με σφιγμένα χείλη η θεία της στη Μαριάννα.

«Ο πατέρας σου έκλαιγε ασταμάτητα εκείνη την ημέρα», συμπλήρωσε η Άννα-Μαρία, μα δεν πρόσθεσε, όπως είχε κάνει και στις δύο αδερφές της, ότι το κλάμα του ήταν μια εκδήλωση χαράς. Ακόμη και η προσπάθεια της Μαριάννας να εκμαιεύσει μια τέτοια απάντηση έμεινε άκαρπη.

Τα σφιγμένα χείλη της θείας της και τα ανασηκωμένα της φρύδια δήλωναν μια αμφισβήτηση, αλλά και την αδυναμία της να εκφράσει την αλήθεια.

Η υποδοχή που της έγινε αμέσως μετά τη γέννησή της έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της Μαριάννας. Τότε έπεσε ο σπόρος της αμφιβολίας και της αμφισβήτησης. Μετά από αυτό τίποτε δεν ήταν ξεκάθαρο πια. Τί αντιπροσώπευε για τους γονείς της ο ερχομός της στη ζωή; Τη χαρά ή την πίκρα και την απογοήτευση; Όσο για την εξωτερική της εμφάνιση, το ίδιο ασαφές ήταν τα πράγματα.

«Εσύ από μικρή ήσουν ένα γεροδεμένο κοριτσάκι», της είχε πει η θεία της και η Μαριάννα δεν μπόρεσε ποτέ να καταλάβει αν αυτό ήταν κάτι καλό ή κακό τελικά.

Η Φιλίτσα αν και λεπτοκαμωμένη ήταν μια ιδιαίτερα ελκυστική κοπέλα. Τα γαλάζια μάτια της και η εύθραυστη φύση της ενέπνεαν συναισθήματα

στοργής και τρυφερότητας, όχι μόνο στους γονείς της, αλλά και στο ευρύτερο περιβάλλον. Είχε πάρει το χρώμα των ματιών της μητέρας της, αλλά το βλέμμα της είχε μια ξεχωριστή γλυκύτητα που έλειπε από την Αγγαΐα. Κι όπως τα μαλλιά της ήταν σπαστά και κατάξανθα, η Φιλίτσα είχε τη μορφή ενός αγγέλου. Όσο για την Κορίνα, έτσι πανύψηλη και καμπυλόγραμμη που ήταν, μ' αυτή τη θεϊκή ομορφιά, κέρδιζε τον θαυμασμό όλου του κόσμου, με την πρώτη ματιά.

Η Μαριάννα έβλεπε το ακαθόριστο χρώμα των μαλλιών της στον καθρέφτη και δυσκολευόταν να το εντάξει σε κάποια κατηγορία. Καστανόξανθο ήταν τελικά ή ξανθοκόκκινο; Και τα μάτια της; Τα μάτια της ήταν καστανά και μεγάλα μ' ένα γλυκό βλέμμα, αλλά μάτια συνηθισμένα. Το μπόι της; Ούτε μέτρια σαν τη Φιλίτσα ούτε πανύψηλη σαν την Κορίνα. Κάτι παραπάνω από μέτρια και κάτι λιγότερο από ψηλή. Είχε όμως μια γοητεία. Έτσι της έλεγαν όλοι. Μια γοητεία ακαθόριστη κι αυτή. Με λίγα λόγια ήταν μια ωραία κοπέλα, με μια συνηθισμένη ομορφιά που την επισκίαζε η ασυνήθιστη ομορφιά της Κορίνας και η υπερβολική γλυκύτητα της Φιλίτσας. Ωστόσο, όταν τέλειωσε το γυμνάσιο, άλλαξε το μαλλί της και του έδωσε ένα φλογερό κόκκινο χρώμα, για να έχει κι εκείνη κάτι ξεχωριστό και ιδιαίτερο που να τη χαρακτηρίζει.

Αυτό που είναι άξιο μνείας όμως, είναι η ιστορία του ονόματός της...

Ενώ οι αδερφές της είχαν βαπτιστεί στον ένα χρόνο περίπου, εκείνη είχε συμπληρώσει τα τρία

και ήταν ακόμη αβάπτιστη. Οι γονείς της, θες από αμέλεια, θες από αδιαφορία, της είχαν στερήσει ένα όνομα και όταν αναφέρονταν σ' αυτήν την προσδιόριζαν με ασάφεια. «Αυτό το τελευταίο», έλεγαν και εννοούσαν το τελευταίο τους παιδί φυσικά. Η Μαριάννα όμως, στο άκουσμα αυτής της φράσης, καταλάβαινε ότι ήταν ένα περιττό και άχρηστο αντικείμενο μηδαμινής αξίας.

Η αλήθεια είναι ωστόσο ότι αδικούμε την Αγλαΐα όταν αποδίδουμε την ευθύνη και στους δύο γονείς. Διότι η Αγλαΐα έπασχε από μια θρησκευτική τυπολατρία που τη βίωνε και σαν βαριά αρρώστια καμμιά φορά. Πάθαινε κρίσεις θρησκευτικής καταληψίας δηλαδή, πράγμα που τη βασάνιζε και την οδηγούσε σε ατέλειωτους τυπολατρικούς ψυχαναγκασμούς, που θα της άνοιγαν την πόρτα του παραδείσου κατά τη γνώμη της. Επειδή όμως δεν τολμούσε να κάνει καμμιά αναφορά στα χριστιανικά μυστήρια μπροστά στον Νικήτα, ακολουθούσε καθετί τυπολατρικό, και κυρίως το συνεχές λιβάνισμα, για να απομακρύνει την κακή ενέργεια από τη σκέψη του άνδρα της.

Ο Νικήτας πάλι αρνιόταν με πείσμα τον χριστιανισμό, αλλά στο θέμα του γάμου και της βάπτισης υποχωρούσε στο τέλος. Αν το έκανε για κοινωνικούς λόγους ή παρακινείτο από βαθύτερους φόβους, ήταν κάτι που ούτε ο ίδιος το γνώριζε. Πάντως δήλωνε γνωστικιστής και του άρεσε να το εκφράζει με έμφαση, χωρίς ωστόσο να ψάχνει για την εσωτερική γνώση. Απλά ήταν γνωστικιστής από αντίδραση. Αρνιόταν να αποδεχθεί την πρόταση της τυφλής πίστης.

Λίγο μετά τα τρία της η Μαριάννα, με αφορμή έναν ανυποχώρητο υψηλό πυρετό, πήρε επιτέλους το όνομά της. Η βάπτιση έγινε βιαστικά στο σπίτι, μια απλή καθημερινή ημέρα, με νονά τη θεία της την Άννα-Μαρία. Είτε ήταν από σύμπτωση, είτε γιατί ικανοποιήθηκε το άρρητο αίτημα του κοριτσιού να αποκτήσει ένα δικό του όνομα με τη μεσολάβηση της αρρώστιας, ο πυρετός υποχώρησε την ίδια μέρα.

«Θαύμα, έγινε θαύμα!» διέδιδε πίσω από τις πλάτες του Νικήτα η Αγλαΐα, αφού συνήλθε κάπως από τη θρησκευτική καταληψία. Μετά από τρεις ημέρες όμως, όταν είχε καταλαγιάσει η έξαψη από την επήρεια του θαύματος, άρχισε να κατακλύζεται από ένα αίσθημα βαθιάς πικρίας και απογοήτευσης.

Όχι ότι είχε κλονιστεί η πίστη της στο θαύμα. Η εντύπωση του θαύματος είχε παγιωθεί μέσα της. Αυτό που την έκανε να νιώσει εξαπατημένη ήταν η επιλογή του ονόματος. Αφού είχε τιμήσει και τα δύο πεθερικά της πλέον, θεωρούσε αυτονόητο ότι η τρίτη κόρη της θα έπαιρνε το όνομα της μητέρας της. Αλλά, καθώς ήταν αφοσιωμένη πλήρως στην προσευχή και στην επικοινωνία της με τον Θεό για να σωθεί η ζωή της κόρης της, δεν άκουσε καθόλου το όνομα που της έδωσαν. Το πιο αξιοπερίεργο, πρωτοφανές και πρωτάκουστο πάντως, ήταν ότι διατήρησε αυτήν την άγνοια για τρεις ολόκληρες ημέρες. Κάτω από την παραζάλη του θαύματος ευχαριστούσε γονυπετής το εικόνισμα της Αγίας Βαρβάρας κι αποκαλούσε τη Μαριάννα «Βαρβάρα», το όνομα της μάνας της εννοείται. Σ' αυτήν την αγία είχε αποδώσει το θαύμα, στο οποίο είχε συμμετοχή

και το πνεύμα τής μητέρας της, που είχε παίξει κατά τη γνώμη της διαμεσολαβητικό ρόλο, από το υπερπέραν όπου βρισκόταν.

Η Κορίνα, καθώς ήταν πανέξυπνη και είχε έμφυτη ροπή να παρεμβαίνει και να διορθώνει τα πάντα, αν και μόνο έξι χρονών κοριτσάκι, κατάλαβε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά και της εξιστόρησε όσα είχαν διαδραματιστεί την επίμαχη στιγμή της βάπτισης.

Όταν ο παπάς ρώτησε το όνομα του κοριτσιού, ο πατέρας της πρόλαβε τη θεία της και είπε ότι το παιδί θα έπαιρνε το όνομα το δικό της. «“Άννα-Μαρία” θα το πούμε, παπά μου», είπε με ύφος που δεν σήκωνε αντίρρηση. Η θεία σάστισε κι έκανε τρία αρνητικά νεύματα στον αδερφό της, αλλά εκείνος επέμενε και απείλησε ότι θα σταματούσε το μυστήριο και θα άφηνε το παιδί αβάπτιστο αν δεν έπαιρνε το όνομά της. Τότε εκείνη υποχώρησε αναγκαστικά και πρόφερε μέσα από τα δόντια της το όνομά της. Την ίδια στιγμή η Αγλαΐα βρισκόταν στον κόσμο του υπερβατικού, γονατισμένη κάτω από το εικόνισμα της Αγίας Βαρβάρας.

Δεν είπε τίποτε ωστόσο στον άνδρα της. Περιοριζόταν μόνο να προσεύχεται στην Παναγία και στην Αγία Βαρβάρα μαζί, να μετριάσουν κάπως τον εγωισμό του.

Από την πλευρά της η Άννα-Μαρία είχε σοβαρούς προσωπικούς λόγους που αρνιόταν να μπει το δικό της το όνομα. Διότι πριν από τη γέννησή της είχαν γεννηθεί δύο δίδυμα κοριτσάκια, η Άννα και η Μαρία, που πέθαναν και τα δύο από εντερικά, προτού συμπληρώσουν τον έναν χρόνο. Η διάγνωση

τέθηκε από τη μητέρα τους αποκλειστικά, αφού οι συνθήκες δεν το επέτρεψαν να τα εξετάσει γιατρός.

Απαρηγόρητη η μητέρα από τον πρόωρο χαμό, ενήργησε με εξαιρετική βιασύνη και έφερε στον κόσμο ένα ακόμη κοριτσάκι.

«Και πώς θα το ονομάσουμε;» ρώτησε τη γυναίκα του ο παππούς Κυριάκος. «Άννα-Μαρία θα το πούμε», αποφάνθηκε με πεποίθηση η γιαγιά Φιλίτσα.

Ο παππούς Κυριάκος, που ήταν ένας άνθρωπος με κύρος στο χωριό και ήξερε πέντε γράμματα παραπάνω από τη γυναίκα του, είχε κάποιες αντιρρήσεις στην αρχή. Διότι ένα τέτοιο όνομα το είχαν αριστοκράτισσες και πριγκιπέσες. Έτσι είπε χαρακτηριστικά στη γυναίκα του. Θα ηχούσε επομένως παράταιρο σε ανθρώπους απλούς και ταπεινούς, όπως ήταν εκείνοι. Η γιαγιά Φιλίτσα όμως ήταν ανένδοτη.

«Δεν θα αφήσω εγώ κανένα από τα αθώα μου αγγελούδια παραπονεμένο», του δήλωσε με ύφος αποφασιστικό. «Γιατί, τί θαρρείς; Εκεί στον ουρανό που βρίσκονται, μας βλέπουν και μας ακούνε», πρόσθεσε με τη σιγουριά του ανθρώπου που μόλις είχε επιστρέψει από τον ουρανό. «Δεν τους φτάνει που πέθαναν από εντερικά, να τα πληγώσουμε και με το όνομα από πάνω;»

Ο παππούς, που δεν ήθελε να πληγώσει τη γυναίκα του, αλλά ούτε και να ρεζιλευτεί στο χωριό του, συμφώνησε τελικά να ακουστούν και τα δύο ονόματα, με την προϋπόθεση αυτός να φωνάζει το παιδί «Άννα» και η γυναίκα του να τη φωνάζει «Μαρία».

Σ' αυτή τη λανθασμένη διευθέτηση απέδιδε τον εσωτερικό διχασμό της η Άννα-Μαρία.

«Να γιατί έμεινα γεροντοκόρη. Γιατί είχα δυο διαφορετικά ονόματα. Ποιό από τα δύο να διαλέξω για να παντρευτώ; Όποιο και να διάλεγα, μισό γάμο θα έκανα!» έλεγε με αυτοσαρκασμό η Άννα-Μαρία.

Αυτός ήταν ο ένας από τους λόγους που αρνιόταν να δώσει το όνομά της, ως νονά της Μαριάννας. Φοβόταν μην πάθει και η ανιψιά της την ίδια σύγχυση. Ο άλλος λόγος είναι προφανής: δεν ήθελε να στενοχωρήσει τη νύφη της. Ωστόσο, μετά τον εξαναγκασμό της από τον Νικήτα, η φαντασία της δούλεψε αστραπιαία κι έσωσε την κατάσταση, κάνοντας απλά μια αντιστροφή. Έβαλε τη Μαρία στην πρώτη θέση κι έτσι προέκυψε ανετότατα η «Μαριάννα».

